

Nr 23

Utlåtande i anledning av väckt motion om kontroll av livsmedelsförsäljningen på båtar i internordisk trafik.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 15, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herrar *Mattsson* och *Börjesson* i Falköping hemställt "att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att frågan om kontroll av livsmedelsförsäljningen på båtar i internordisk trafik tages upp till skyndsam utredning i enlighet med vad i motionen anförts".

Beträffande de skäl motionärerna anført till stöd för sin hemställan får utskottet, i den mån redogörelse därför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser m. m.

Livsmedelsstadgan av år 1951 innefattar de huvudsakliga bestämmelserna rörande livsmedels sammansättning, beskaffenhet och hantering samt andra frågor som berör framställning av och handel med livsmedel. Veterinärstyrelsen utövar överinseendet över livsmedelskontrollen, dock att medicinalstyrelsen svarar för den centrala tillsynen beträffande personalen inom livsmedelshanteringen. Centralt undersökningsorgan är statens institut för folkhälsan. Regionalt och lokalt svarar länsstyrelse respektive hälsovårdsnämnd för kontrollen av livsmedelslagstiftningens efterlevnad.

I 3—6 kap. livsmedelsstadgan lämnas föreskrifter om livsmedelslokaler, livsmedelshantering, utomhushandel samt personalens hygien m. m. Allmänt gäller enligt 4 kap. 12 § att vid all hantering av livsmedel så skall förfaras, att livsmedlen inte förorenas eller blir skadliga att förtära eller på annat sätt otjänliga till människoföda. I 3 kap. återfinns bestämmelser om livsmedelslokaler. Bestämmelserna avser lokaler för framställning och beredning av livsmedel, avsedda för försäljning eller servering åt allmänheten, lokaler för servering åt allmänheten samt vissa försäljnings-, förpacknings- och förvaringslokaler. Kapitlet upptar regler om tillståndsprovning och kontroll.

Bestämmelserna om livsmedelslokaler torde inte vara tillämpliga på fartyg, flygplan och tåg. Frågan härom uppmärksammades under remissbehandlingen av det betänkande som låg till grund för propositionen med förslag till livsmedelsstadga. Sålunda påtalades att betänkandet icke innehöll något om den sanitära kontrollen av restaurangvagnar och serveringslokaler ombord på passagerarfartyg. Det framhölls, att när det gällde servering åt passagerare denna verksamhet torde vara att anse såsom servering åt allmänheten. Den

Bihang till riksdagens protokoll 1965, 9 saml. 2 avd. Nr 23

skulle således falla under livsmedelsstadgans bestämmelser om hantering av livsmedel samt om personalens hygien. Svårigheten vore att säga, vilken hälsovårdsnämnd som skulle svara för kontrollen. Det framhölls från flera håll, bl. a. i medicinalstyrelsens yttrande, att dessa problem borde beaktas vid livsmedelsstadgans slutliga utformning.

I *propositionen* (nr 63/1951) med förslag till livsmedelsstadga anförde föredragande departementschefen i ämnet följande:

De lokaliteter på tåg, passagerarfartyg och flygplan, där livsmedel tillredas och serveras, böra enligt min mening icke bliva föremål för särskild reglering i detta sammanhang. I fråga om tåg och flygplan torde något större behov av en särskild tillsyn över lokalerna knappast föreligga. Det synes vidare vara mindre lämpligt, att fartyg och flygplan i internationell trafik ställas under en lokal hälsovårdsnämnds kontroll. I den mån hygienisk kontroll i övrigt erfordras beträffande berörda lokaliteter, torde bestämmelser därom böra meddelas i annat sammanhang, t. ex. såsom koncessionsvillkor.

Livsmedelsstadgekommittén, tillkallad år 1963, har att överse livsmedelslagstiftning. I utredningsdirektiven nämnes inte de nu aktuella frågorna. Enligt vad utredningens sekreterare upplyst har man dock uppmärksammat vissa problem som rör livsmedelskontrollen beträffande tåg, fartyg och flygplan.

Enligt vad chefen för *veterinärstyrelsens hygienbyrå* upplyst har allvarliga brister yppats i fråga om livsmedelshygienen på en del passagerarfartyg, som trafikerar svenska hamnar. Han är av den uppfattningen att en snar ändring i gällande lagstiftning är påkallad. Beträffande flygplan har något behov av livsmedelskontroll ännu inte visat sig. Däremot överväger man på begäran av Aktiebolaget Trafikrestauranger att införa viss kontroll beträffande tågens restaurangvagnar. Samma är förhållandet beträffande den av statens järnvägar bedrivna färjetrafiken.

Utskottet

De huvudsakliga bestämmelserna rörande livsmedels beskaffenhet och hantering samt om framställning av och handel med livsmedel återfinnes i 1951 års livsmedelsstadga. Häri lämnas bl. a. föreskrifter om tillståndstvång och kontroll beträffande livsmedelslokaler.

I förevarande motion yrkas att frågan om kontroll av livsmedelsförsäljningen på fartyg i internordisk trafik skall tagas upp till skyndsamt utredning. Motionärerna framhåller såsom önskvärt, att svensk hälsovårdsmyndighet kan kontrollera de livsmedel som försäljes till passagerare under kortare sjöresor och som föres i land i svenska hamnar.

Spörsmålet huruvida livsmedelsstadgan i och för sig skulle kunna anses tillämplig utom riket — t. ex. beträffande svenska passagerarfartyg i internationell trafik — torde inte kunna besvaras entydigt. Vad gäller bestämmelserna om livsmedelslokaler — restauranger, butiker o. d. — framgår emellertid av

vad föredragande departementschefen anförde i propositionen med förslag till livsmedelsstadga, att föreskrifterna inte avsågs gälla sådana lokaler på tåg, flygplan och fartyg. Enligt vad som upplysts för utskottet har man inom veterinärstyrelsen, som i detta avseende är högsta tillsynsmyndighet, uppmärksammat brister beträffande livsmedelshygienen på vissa passagerarfartyg i internordisk trafik. Utskottet har också erfårit, att veterinärstyrelsen överväger att på begäran av Aktiebolaget Trafikrestauranger utsträcka livsmedelskontrollen till tågens restaurangvagnar. Dessa uppgifter ger enligt utskottets mening vid handen, att frågorna om livsmedelsstadgans tillämplighet utom riket och beträffande livsmedelslokaler på de allmänna kommunikationsmedlen bör utredas. Utskottet har bekant att livsmedelsstadgekommittén, som tillkallats för att överse livsmedelslagstiftningen, uppmärksammat vissa av dessa frågor. Den erforderliga utredningen torde därför lämpligen anförtros denna kommitté. Utskottets uttalanden synes böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom. Utskottet får således hemställa,

- 1) att riksdagen i anledning av förevarande motion, II: 15, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t såsom sin mening giva Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört, samt
- 2) att motionen, i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 mars 1965

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand, Axel Svensson, fru Carlqvist, herrar Kaijser, Lars Larsson, Edström, Erik Filip Petersson och Thorsten Larsson;

från andra kammaren: herrar Odhe, Rimmerfors, fru Ekendahl, herr Gustavsson i Alvesta, fröken Wetterström, herrar Bengtsson i Varberg, Fredriksson och Ullsten.